

сортів дослідних культур смугаста міль надавала перевагу раннім: нектарину Рубіновий 4 та персику Київський ранній.

Таким чином, протягом 2022–2024 рр. на сортах різного строку дозрівання персиків та нектаринів було виявлено три хвороби та три види шкідників. Слід зазначити, що за відсутності захисних заходів (2022 р.) шкода від хвороб була значно відчутніша, ніж від шкідників, а також встановлено, що навіть за системних хімічних обробок пестицидами протягом вегетації повністю вилікувати дерева від клястероспоріозу не вдалося.

УДК 632.951:633.15

Гапич Д. М.,¹ магістр

Державний біотехнологічний університет

ОСНОВНІ ШКІДНИКИ КУКУРУДЗИ ТА ЗАХИСТ ВІД НИХ

Серед усіх зернових культур, що вирощуються в Україні, кукурудза характеризується високим рівнем потенційної продуктивності, тому вона є однією з найважливіших культур на наших полях. За даними О. П. Ткачука та М. І. Бондаренко (2022) [1] посівні площі під кукурудзою постійно зростають і останніми роками становлять 4–5 млн. га. Однак, збільшення площ під цією культурою призводить до погіршення фітосанітарного стану посівів, а недбале господарювання, порушення сівозміни та агротехнічних прийомів обробітку ґрунту і збору врожаю призводить до накопичення шкідливих організмів, які не дають можливості одержувати прогнозований врожай [2].

На території України відомо майже 200 видів комах-фітофагів, здатних жититися кукурудзою, але серед них господарське значення мають близько 20 видів [3].

Метою роботи було уточнення видового складу основних шкідників кукурудзи та елементів хімічного захисту від них в умовах СТОВ «Обрій» Конотопського району Сумської області.

Дослідження проводили протягом вегетаційного періоду 2024 р. на посівах кукурудзи площею 5,0 га у СТОВ «Обрій» Конотопського району Сумської області. Для моніторингу шкідливих комах

¹ Науковий керівник – Ю. В. Васильєва, канд. с.-г. наук, доцент

використовували загальноприйняті методики: ґрунтові розкопки, косіння ентомологічним сачком, візуальний огляд рослин по 10 шт. в 10 місцях (всього 100 рослин), відібраних на полі в шаховому порядку, розтин стебел та качанів кукурудзи (100 шт.).

Технічну ефективність інсектициду розраховували за формулою:

$$Te = (A - B) \times 100 / A,$$

де Te – технічна ефективність інсектициду, %;

A – чисельність шкідника (заселених ним рослин, стебел) до обробки, особин;

B – чисельність шкідника після обробки, особин [3].

Протягом 2024 р. у господарстві було виявлено близько 10 видів шкідливих комах. До ґрунтових шкідників належали личинки коваликів (*Agriotes sp.*), личинки хрущів (*Melolontha sp.*) та гусениці озимої совки (*Agrotis segetum* (Denis & Schiffermüller, 1775)). Ця група фітофагів не мала економічного значення і захисні заходи проти них не проводилися.

На сходах кукурудзи траплялися блішки роду *Phyllotreta* та ячмінна шведська муха (*Oscinella pusilla* Meigen, 1830), вони живилися з країв поля і не перевищували ЕПШ. Згодом поле кукурудзи заселяли попелиці, вони утворювали невеликі колонії у крайових смугах, а після обробки посівів інсектицидом Ампліго 150 ЗС, фк проти кукурудзяного стеблового метелика (*Ostrinia nubilalis* (Hübner, 1796)) та бавовникової совки (*Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808)), попелиць виявлено не було. В період вегетації поодинокі траплялися цикадки (Cicadellidae), трипси (Thysanoptera), клопи-сліпняки (Miridae) роду *Lygus* та щитники (Pentatomidae).

У рік досліджень господарське значення мали кукурудзяний стебловий метелик та бавовникова совка, середня щільність яких становила 1,66 та 1,03 екз./рослину відповідно. Проти них у II декаді червня застосовували комбінований інсектицид Ампліго 150 ЗС, фк у нормі 0,3 л/га.

До складу Ампліго 150 ЗС, фк входить дві діючі речовини: лямбда-цигалотрин (несистемний інсектицид із класу піретроїдів, що володіє контактною та шлунковою дією на шкідників, а також є модулятором натрієвих каналів) і хлорантраніліпрол (інсектицид із групи антранілових діамінів, який потрапляє до організму комах перорально та порушує баланс іонів Ca^{2+}). Завдяки поєднанню цих речовин даний препарат ефективний у більш широкому діапазоні температур, стійкіший до УФ-випромінювання та змивання дощами

порівняно з іншими інсектицидами. Крім того, Ампліго 150 ЗС, фк володіє овіцидною дією, що вкрай важливо для ефективного контролю фітофагів, літ метеликів яких та відкладання яєць розтягнуті у часі [4].

Результати технічної ефективності наведені у табл. 1.

Таблиця 1. Технічна ефективність інсектициду Ампліго 150 ЗС, фк (0,3 л/га) проти основних шкідників кукурудзи в СТОВ «Обрій» Конотопського району Сумської області, 2024 р.

Назва шкідника	Технічна ефективність Ампліго 150 ЗС, фк після обробки за днями обліку			
	3	7	14	21
Стебловий кукурудзяний метелик	86,1	92,2	94,6	94,0
Бавовникова совка	91,3	96,1	97,1	95,1
НІР ₀₅	1,3			

Як показали результати досліджень, Ампліго 150 ЗС, фк має високу технічну ефективність проти кукурудзяного стеблового метелика (86,1–94,6 %) та бавовникової совки (91,3–97,1 %), а статистична обробка свідчить про більшу ефективність даного інсектициду проти бавовникової совки порівняно з кукурудзяним метеликом.

Посилання: 1. Ткачук О. П., Бондаренко М. І. Екологічна оцінка повторних посівів кукурудзи в Україні. *Сільське господарство та лісівництво*. 2022. № 24. С. 182–191.

2. Азуркін В. О., Джура Н. М. Стійкість гібридів кукурудзи до пошкодження кукурудзяним стебловим метеликом в умовах Вінницької області. *Збірник наукових праць ВНАУ*. 2012. № 63 (4). С. 34–41.

3. Станкевич С. В., Забродіна І. В., Васильєва Ю. В. та ін. Моніторинг шкідників і хвороб сільськогосподарських культур. Харків: ФОП Бровін О. В., 2020. 624 с.

4 Байдик Г. В. Бавовникова совка – багатоїдний шкідник сільськогосподарських культур. URL: <https://www.syngenta.ua/news/sonyashnik/bavovnikova-sovka-bagatoyidnyi-shkidnik-silskogospodarskih-kultur>.